

LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ Į S T A T Y M A S

Įstatymo pavadinimas keistas:

Nr. [I-499](#), 94.06.15, Žin., 1994, Nr.48-891 (94.06.24)

Nr. [IX-2072](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 54-1831 (2004-04-15)

Nauja įstatymo redakcija nuo 2004 balandžio 15 d.:

Nr. [IX-2072](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 54-1831 (2004-04-15)

Politinių partijų įvairovė užtikrina Lietuvos Respublikos politinės sistemos demokratiškumą. Politinės partijos jungia Lietuvos Respublikos piliečius bendriems politiniams tikslams įgyvendinti, padeda formuoti ir išreikšti Lietuvos Respublikos piliečių interesus ir politinę valią.

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas reglamentuoja juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra politinė partija, steigimą, veiklą, teises, pabaigos (reorganizavimo ir likvidavimo) ir pertvarkymo ypatumus.

2 straipsnis. Politinės partijos samprata

Politinė partija yra savo pavadinimą turintis, pagal šį Įstatymą įsteigtas viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti išreikšti Lietuvos Respublikos piliečių politinę valią, siekti dalyvauti įgyvendinant valstybės valdžią ir savivaldos teisę.

3 straipsnis. Teisė jungtis į politines partijas

Lietuvos Respublikos piliečiai turi teisę laisvai jungtis į politines partijas, dalyvauti jų veikloje bei iš jų ištotti.

4 straipsnis. Politinių partijų veiklos pagrindai

1. Politinės partijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais, savo įstatais bei programa.

2. Lietuvos Respublikos teritorijoje negali būti steigiamos ir veikti kitų valstybių politinės partijos ir politinės organizacijos, jų padaliniai.

3. Draudžiama steigti ir veikti politinėms partijoms, kurių steigimo ar programiniuose dokumentuose propaguojama ar veikloje praktikuojama rasinė, tautinė, religinė, socialinė nelygybė ir neapykanta, autoritarinio ar totalitarinio valdymo, valdžios užgrobimo prievarta metodai, karo ir smurto propaganda, žmogaus teisių bei laisvių, viešosios tvarkos pažeidimai, kitokios idėjos bei veiksmai, prieštaraujantys Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos įstatymams ir nesuderinami su visuotinai pripažintomis tarptautinės teisės normomis.

4. Politinės partijos organai ir buveinė turi būti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

ANTRASIS SKIRSNIS POLITINIŲ PARTIJŲ STEIGIMAS, REGISTRAVIMAS IR PABAIGA

5 straipsnis. Politinių partijų steigimas

1. Politinės partijos steigėjais ir nariais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai, sulaukę 18 metų.

2. Politinės partijos steigėjai nuo politinės partijos įregistravimo juridinių asmenų registre tampa jos nariais. Tuo pačiu metu Lietuvos Respublikos pilietis gali būti tik vienos politinės partijos steigėju ar nariu.

***3.** Politinei partijai įsteigti būtina, kad ji Lietuvos Respublikoje turėtų ne mažiau kaip vieną tūkstantį steigėjų. Šie savo ar savo atstovų suvažiavime (susirinkime, konferencijoje) turi priimti politinės partijos įstatus, programą ir išrinkti valdymo organus. Steigėjas gali Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka įgalioti kitą asmenį atstovauti jam politinės partijos steigiamajame suvažiavime (susirinkime, konferencijoje).

***Pastaba.** 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto minimalaus politinės partijos steigėjų skaičiaus reikalavimas taikomas tik politinėms partijoms, steigiamoms po šio Įstatymo įsigaliojimo.

6 straipsnis. Politinės partijos steigimo dokumentas

1. Politinės partijos veikia pagal savo įstatus. Įstatai yra politinės partijos steigimo dokumentas.
2. Politinės partijos įstatuose turi būti nurodyta:
 - 1) politinės partijos pavadinimas;
 - 2) politinės partijos teisinė forma – politinė partija;
 - 3) politinės partijos buveinė;
 - 4) politinės partijos veiklos tikslai. Jie turi būti apibūdinti aiškiai ir išsamiai nurodant veiklos sritis bei rūšis;
 - 5) įstojimo į politinę partiją ir išstojimo, pašalinimo iš jos sąlygos ir tvarka;
 - 6) politinės partijos narių teisės ir pareigos;
 - 7) politinės partijos padalinių steigimo, veiklos nutraukimo tvarka;
 - 8) politinės partijos suvažiavimo (susirinkimo, konferencijos) kompetencija, periodiškumas, sušaukimo bei sprendimų priėmimo tvarka;
 - 9) politinės partijos kolegialūs valdymo organai, jų kompetencija, rinkimo ir atšaukimo tvarka, laikotarpis, kuriam kolegialūs valdymo organai gali būti išrinkti, jų sprendimų priėmimo tvarka;
 - 10) politinės partijos vadovo rinkimo ir atšaukimo tvarka, jo kompetencija, laikotarpis, kuriam vadovas gali būti išrinktas;
 - 11) politinės partijos valdymo organų atskaitomybės suvažiavimui (susirinkimui, konferencijai) ir jų veiklos kontrolės tvarka;
 - 12) politinės partijos įstatų bei programos keitimo tvarka;
 - 13) politinės partijos simbolika, jeigu politinė partija numato ją turėti;
 - 14) politinės partijos turto ir lėšų naudojimo kontrolės tvarka;
 - 15) politinės partijos veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas;
 - 16) politinės partijos pabaiga.
3. Įstatuose gali būti numatytos ir kitos politinės partijos veiklos nuostatos, neprieštaraujančios Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, šiam bei kitiems įstatymams.
4. Steigiamos politinės partijos įstatus turi pasirašyti politinės partijos steigėjų įgaliotas atstovas. Įsteigtos politinės partijos pakeistus įstatus pasirašo politinės partijos vadovas.
5. Politinės partijos įstatus pasirašiusių asmenų parašų tikrumas notariškai netvirtinamas.

7 straipsnis. Politinių partijų padaliniai

Politinės partijos gali steigti filialus, atstovybes ir kitus struktūrinius padalinius. Politinės partijos filialai, atstovybės ir kiti struktūriniai padaliniai nėra juridiniai asmenys. Politinės partijos filialai ir atstovybės veikia pagal politinės partijos patvirtintus nuostatus. Politinė partija, įsteigusi filialą ar atstovybę, per 30 dienų nuo įsteigimo privalo pateikti nustatytos formos prašymą įregistruoti filialą ar atstovybę juridinių asmenų registre. Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka. Kitų struktūrinių padalinių steigimo, likvidavimo tvarką ir funkcijas nustato politinės partijos įstatai.

8 straipsnis. Politinių partijų registravimas

1. Politinės partijos registruojamos juridinių asmenų registre.
2. Politinėms partijoms įregistruoti bei išregistruoti būtinus pateikti dokumentus, politinių partijų registravimo, išregistravimo bei politinių partijų duomenų ir įstatų pakeitimų registravimo tvarką nustato Juridinių asmenų registro nuostatai.

3. Politinių partijų juridinių asmenų registrai pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos ar jų pakeitimų ir įstatymų reikalavimų atitikimą patvirtina bei dokumentus, patvirtinančius, kad politinę partiją galima registruoti, nes šio Įstatymo nustatyti reikalavimai įvykdyti ir atsirado šiame Įstatyme numatytos aplinkybės, per 30 dienų nuo visų Juridinių asmenų registro nuostatuose nurodytų dokumentų ir duomenų gavimo dienos surašo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija).

4. Jeigu pateikti ne visi Juridinių asmenų registro nuostatuose nurodyti dokumentai bei duomenys, Teisingumo ministerija ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jų gavimo dienos apie tai raštu praneša politinės partijos steigėjų įgaliotam atstovui, nurodydama, kokie trūkumai turi būti ištaisyti. Kai yra pateikti visi trūkstami dokumentai bei duomenys, nuo šių dokumentų bei duomenų pateikimo dienos 30 dienų terminas skaičiuojamas iš naujo.

5. Teisingumo ministerija atsisako patvirtinti pateiktų duomenų tikrumą ir įstatų, programos, jų pakeitimų ir įstatymų reikalavimų atitikimą, jeigu politinės partijos įstatuose, programoje ar jų pakeitimuose nurodyti politinės partijos tikslai ir uždaviniai, veiklos būdai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams bei pateikti duomenys neatitinka tikrovės. Teisingumo ministerija, tikrindama pateikiamų duomenų tikrumą ar tvirtindama įstatų, programos, jų pakeitimų ir įstatymų reikalavimų atitikimą, turi teisę kreiptis į kitas valstybės institucijas ir gauti iš jų išvadas.

6. Teisingumo ministerijos atsisakymas patvirtinti politinės partijos pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos, jų pakeitimų ir įstatymų reikalavimų atitikimą gali būti skundžiamas teismui įstatymų nustatyta tvarka.

7. Politinės partijos laikomos įsteigtomis nuo jų įregistravimo juridinių asmenų registre.

***8.** Politinės partijos, ketinančios dalyvauti rinkimuose, ne vėliau kaip prieš 65 dienas iki pirmųjų tais metais vyksiančių rinkimų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka privalo pateikti Teisingumo ministerijai savo narių sąrašus. Jeigu pirmuosiuose tais metais rinkimuose partija neketina dalyvauti, minėtus sąrašus ji gali pateikti ne vėliau kaip prieš 65 dienas iki kitų tais metais vyksiančių rinkimų, kuriuose partija ketina dalyvauti. Sąrašuose turi būti nurodyta politinės partijos nario vardas, pavardė, gimimo data, gyvenamosios vietos adresas. Šie duomenys turi būti patvirtinti politinės partijos vadovo parašu. Teisingumo ministerijai pateikiama ir šių sąrašų kompiuterinė laikmena. Teisingumo ministerija praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai, kad politinės partijos narių skaičius atitinka šio Įstatymo reikalavimus.

***Pastaba.** 8 straipsnio 8 dalies nuostatos taikomos nuo 2004 m. birželio 15 d.

9 straipsnis. Politinių partijų pertvarkymas ir pabaiga

1. Politinės partijos pertvarkomos, pasibaigia (reorganizuojamos ar likviduojamos) Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

2. Sprendimą reorganizuoti arba likviduoti politinę partiją priima politinės partijos suvažiavimas (susirinkimas, konferencija) arba įstatymų nustatytais atvejais teismas.

3. Reorganizuojant politinę partiją sujungimo ar padalijimo būdu, kai įvykdytos reorganizavimo sąlygos, nutraukusi po reorganizavimo savo veiklą politinė partija pateikia Teisingumo ministerijai dokumentus dėl jos išregistravimo, o reorganizavimo metu įsteigta nauja politinė partija, kuri yra nutraukusios veiklą politinės partijos teisių perėmėja, pateikia dokumentus dėl jos įregistravimo. Nutraukusi veiklą politinė partija išregistruojama ir reorganizavimo metu įsteigta nauja politinė partija įregistruojama vienu metu.

4. Reorganizuojant politinę partiją prijungimo ar išdalijimo būdu, kai įvykdytos reorganizavimo sąlygos, prisijungusi prie kitos politinės partijos ir nutraukusi savo veiklą politinė partija pateikia Teisingumo ministerijai dokumentus dėl jos išregistravimo, o tęsianti veiklą politinė partija, perimanti nutraukusios veiklą politinės partijos teises ir pareigas, pateikia dokumentus dėl duomenų ir steigimo dokumentų (jei jie buvo keičiami) pakeitimų įregistravimo. Nutraukusi veiklą politinė partija išregistruojama ir tęsiančios veiklą politinės partijos duomenų ir steigimo dokumentų pakeitimai įregistruojami vienu metu.

5. Jeigu politinėje partijoje liko mažiau negu vienas tūkstantis narių, per 30 dienų apie tokį narių sumažėjimą politinė partija turi pranešti juridinių asmenų registrai Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka. Politinė partija likviduojama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso

nustatyta tvarka, jeigu per šešis mėnesius po narių sumažėjimo politinės partijos nariai nenusprendžia politinės partijos reorganizuoti ar pertvarkyti.

Pastaba. Iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigtoms politinėms partijoms Politinių partijų įstatymo 9 straipsnio reikalavimas turėti vieną tūkstantį narių taikomas nuo 2005 m. sausio 1 d.

10 straipsnis. Politinių partijų veiklos tyrimas

Politinės partijos veiklos tyrimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.

TREČIASIS SKIRSNIS POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS GARANTIJOS

11 straipsnis. Politinių partijų veiklos laisvė

Visos politinės partijos Lietuvos Respublikos teritorijoje veikia laisvai ir savarankiškai. Valstybės ir savivaldybių institucijoms, jų pareigūnams, kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims draudžiama kištis į politinių partijų vidaus reikalus.

12 straipsnis. Politinių partijų veiklos ribojimas

1. Politinių partijų organizacinė struktūra grindžiama tik teritoriniu principu.–Darbovietėse negali būti steigiami ir veikti politinių partijų padaliniai.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatytais atvejais šiuose įstatymuose nurodyti asmenys negali būti politinių partijų nariais arba turi sustabdyti narystę politinėje partijoje.

3. Asmuo, kurio narystė politinėje partijoje sustabdyta, negali rinkti ir būti renkamas į politinės partijos bei jos padalinių organus, vykdyti jų pavedimus ar kitaip dalyvauti politinės partijos veikloje.

13 straipsnis. Politinių partijų organų sprendimų pripažinimas negaliojančiais

Politinės partijos organų sprendimai gali būti pripažinti negaliojančiais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Politinių partijų turtas ir lėšos

1. Politinės partijos įstatuose numatytiems tikslams įgyvendinti gali turėti trumpalaikio ir ilgalaikio turto.

2. Nario mokesčių dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarką nustato politinių partijų įstatai.

3. Kitus politinių partijų finansavimo šaltinius, lėšų ir turto gavimo, tvarkymo ir panaudojimo apskaitos tvarką nustato kiti teisės aktai.

4. Politinės partijos turtas ir lėšos negali būti skirstomos jos nariams.

15 straipsnis. Politinių partijų finansinės veiklos kontrolė

Politinių partijų finansinę veiklą kontroliuoja valstybės institucijos pagal savo kompetenciją.

16 straipsnis. Teisė dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą

Visos politinės partijos turi lygias teises dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą. Rinkimų metu visoms rinkimuose dalyvaujančioms politinėms partijoms ir jų kandidatams į Seimo, Europos Parlamento, savivaldybių tarybų narius ir Respublikos Prezidento vietą suteikiama teisė nemokamai naudotis Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laiku, sudaromos vienodos galimybės naudotis kitomis visuomenės informavimo priemonėmis Lietuvos Respublikos rinkimų įstatymų nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Teisė sudaryti politinių partijų koalicijas, sąjungas

Politinės partijos turi teisę sudaryti politinių partijų koalicijas, sąjungas.

18 straipsnis. Teisė skleisti informaciją apie politinės partijos veiklą

1. Politinės partijos turi teisę nekludomai raštu, žodžiu ar kitais būdais skleisti informaciją apie savo veiklą, propaguoti politinės partijos idėjas, tikslus ir programą.

2. Politinės partijos turi teisę steigti visuomenės informavimo priemones ir jomis naudotis.

19 straipsnis. Teisė organizuoti masinius renginius

Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka politinės partijos turi teisę rengti mitingus, demonstracijas ir kitus susirinkimus įstatymų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Politinių partijų atsakomybė

Politinė partija atsako pagal savo prievoles jai nuosavybės teise priklausančiu turtu. Politinė partija neatsako pagal savo narių prievoles, o nariai neatsako pagal politinės partijos prievoles.

21 straipsnis. Politinių partijų tarptautiniai ryšiai

Politinės partijos turi teisę palaikyti ryšius su kitų valstybių politinėmis partijomis, tarptautinėmis ir kitokiomis organizacijomis.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMININKAS

V. LANDSBERGIS

Vilnius, 1990 m. rugsėjo 25 d.
Nr. I-606

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-499](#), 94.06.15, Žin., 1994, Nr.48-891 (94.06.24)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-639](#), 94.11.08, Žin., 1994, Nr.91-1763 (94.11.25)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1995 m. sausio 1 dienos.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-787](#), 95.02.02, Žin., 1995, Nr.18-402 (95.03.01)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-953](#), 95.06.20, Žin., 1995, Nr.55-1354 (95.07.05)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-743](#), 98.05.14, Žin., 1998, Nr.51-1395 (98.06.03)

LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1094](#), 99.03.18, Žin., 1999, Nr.30-855 (99.04.02)

LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO 5, 6, 7, 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gegužės 1 d.

Skundus, gautus iki 1999 m. gegužės 1 d., bei pradėtas nagrinėti bylas pirmąją instanciją, apeliacinę ir kasacinę tvarka išnagrinėja bendrosios kompetencijos teismai pagal procesines normas, kurios galioja iki 1999 m. gegužės 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1869](#), 00.07.18, Žin., 2000, Nr. 64-1936 (00.07.31)

POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2072](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 54-1831 (2004-04-15)

POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija (keistas įstatymo pavadinimas)

Politinių partijų ir politinių organizacijų, įregistruotų iki šio Įstatymo įsigaliojimo, įstatai galioja tiek, kiek jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams.

Politinių partijų ir politinių organizacijų padaliniai, iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigti kaip juridiniai asmenys, nuo šio Įstatymo įsigaliojimo laikomi juos įsteigusią politinių partijų filialais, kurie nėra juridiniai asmenys, ir jų steigimo dokumentai galioja tiek, kiek jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams. Šių padalinių teisės ir pareigos pereina jų steigėjams.

Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Politinių partijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto minimalaus politinės partijos steigėjų skaičiaus reikalavimas taikomas tik politinėms partijoms, steigiamoms po šio Įstatymo įsigaliojimo.

Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Politinių partijų įstatymo 8 straipsnio 8 dalies nuostatos taikomos nuo 2004 m. birželio 15 d.

Iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigtoms politinėms partijoms Politinių partijų įstatymo 9 straipsnio reikalavimas turėti vieną tūkstantį narių taikomas nuo 2005 m. sausio 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2004-04-16)

autrap@lrs.lt